

Bioteknologinemnda uttaler 15.11. 1996:

Om bruk av kjønntesting av kvinnelige idrettsutøvere

Bioteknologinemnda har på eget initiativ tatt opp idrettens bruk av kjønntester. Bakgrunnen for dette var den interesse spørsmålet var blitt vist i pressen og den uklarhet som var oppstått i spørsmålet om dette var en genetisk test eller ikke.

Som bakgrunn for sitt arbeid har Bioteknologinemnda fått utarbeidet tre notater, fra medisinsk, juridisk og idrettsfaglige eksperter:

- *Kjønntester i Idrett*. Loland, Sandberg og Skirstad.
- *Medisinske problemer omkring bruk av kjønntester av idrettsjenter*. Carl Briger van der Hagen
- *Kjønntesting av idrettsutøvere - en juridisk vurdering av forholdet til Bioteknologiloven*. Rune Voll

De tre notatene følger vedlagt. I tillegg arrangerte nemnda et seminar på Toppidrettsenteret 3. oktober - 96. Program og et referat fra seminaret utarbeidet av P- Sandberg følger vedlagt.

I møte 15. november -96 vedtok Bioteknologinemnda følgende uttalelse:

Bioteknologinemnda finner at idrettens "kjønntester" av kvinnelige idrettsutøvere, i form av påvisning av SRY-genet ved hjelp av PCR-metoden og kromosomundersøkelser ved påvisning av kjønnskromatin, er genetiske tester utført på celleprøver fra en frisk person.

Etter nemndas syn vil derfor bruk av kjønntester faller inn under lov om medisinsk bruk av bioteknologi, testene derfor er forbudte i Norge. Nemnda bygger på den tolkning av Bioteknologiloven som Lovavdelingen ved Justis- og Politidepartementet (foreløpig vurdering av 7 mai 1996), og lagdommer Rune Voll har avgitt.

Påvises SRY-genet eller XY-kromosommønster hos en kvinnelig idrettsutøver har man medisinske opplysninger som må tolkes og som er langt mer omfattende enn selve "kjønntesten". Dette er opplysninger om utøverens arveanlegg hun ikke har bedt om, uten at det er veiledet på forhånd om konsekvensene. Det er opplysninger som kan føre til en alvorlig identitetskrise og som i høyeste grad er sensitive. Nemnda vil videre peke på at det ikke finnes en entydig definisjon av kjønn, og derfor gir det ikke mening med en kjønntest som utelukkende går ut på bestemme kjønnskromosomer eller SRY-genet. Det finnes ikke en enkel laboratorietest som kan fastsette et individs kjønn.

I tillegg vil genetiske undersøkelser av en gruppe individer ha karakter av en genetisk screening med det formål å avdekke og velge ut personer med bestemte arveanlegg.

Bioteknologinemnda mener videre, etter å ha hørt representanter fra idretten, at genetiske kjønntester ikke er nødvendige i idretten. Dagens sterke mediefokusering og dopingkontrollpraksis - hvor utøverne må urinere under påsyn av vitner - gjør det lite sannsynlig at menn prøver å konkurrere i kvinneklassen.

Kvinner med "uvanlig" kjønnskromosommønster bør ikke utelukkes fra idrettskonkurranser. Det er ikke grunn til å tro at de eventuelle fordeler som disse kvinnene får på grunn av sin genetiske tilstand er større enn de fordeler noen utøvere har på grunn av andre typer av genetisk variasjon.

Bioteknologinemnda oppfordrer myndighetene til å snarest mulig legge om sin praksis med hensyn til godkjenning av bruk av kjønntester av kvinnelige idrettsutøvere..

Bioteknologinemnda er glad for at de norske idrettsmiljøene arbeider for å få bort kjønntester fra internasjonal idrett. Nemnda ønsker å bidra i dette arbeidet gjennom å ta initiativ til et internasjonalt seminar om bruk av kjønntester i idretten som skal arrangeres i forkant av VM på ski i Trondheim 18. februar 1997. Arrangementet skjer i samarbeid med Idrettsmedisinsk råd.